

opfyldt. Dertil vil jeg ikke være med, og jeg skal gjerne og let høre de Behøvelser, som de Herrer finde Anledning til at rette imod mig, fordi jeg ikke taler paa samme Maade som de. Jeg har nu angivet min Grund, og den er tilstrækkelig for mig til at gaa den Vej, jeg gaar. Jeg bad om Ordet igaar, da det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Verg) saa stærkt udtalte sig imod den Betragtning, jeg havde gjort gjældende, af hvad en Præstegaard paa 2 Ldr. Sarkorn kunde indbringe. Det ærede Medlem sammenlignede Stillingen for Præsten med den Stilling, som en mindre Jordbruger med et Jordbrug af lignende Størrelse har, og han mente, at, naar en saadan Mand kan leve og have det godt under saadanne Vilkaar, maatte ogsaa Præsten kunne have noget Udbytte. Det forekommer mig imidlertid noget besynderligt, at det ærede Medlem, der ellers pleier at se ret klart paa Tingene, ikke kan opdage den Forskjel, der er inellem en Mand, der selv kan drive en saadan Jord, og en Mand, der ikke personlig kan deltage i Arbeidet. Naar en Arbeidsmand har en saadan Eiendom, kan han naturligvis ved at deltage i dens Drift, ved selv at udføre Arbeidet, bringe et Udbytte ud af den, som han kan leve af med sin Familie. Men naar det ærede Medlem vil sammenligne en saadan Mand's Stilling med en anden dygtig Arbeidsmand's Stilling, der arbejder for Dagløn, vil en saadan Mand ogsaa kunne leve af sin Fortjeneste, naar han da er en dygtig Arbejder og har godt Arbejde. Det maa dog være klart for det ærede Medlem, at den, der nedlægger sit Arbejde i Jordens Dyrtkning og har sin Løn gennem de Produkter, Jorden indbringer, lever af sit Arbeides Løn, medens Præsten, som der her er Tale om, ikke paa den Maade kan nedlægge sit Arbejde i Jordens Drift, men skal Lønne Andre for at gjøre det Arbejde, som Gaardmanden eller Boelsmanden, hvad man nu vil kalde ham, selv udfører. Deri ligger den store Forskjel. Jeg skal forøvrigt ikke undlade at offentliggjøre, hvorledes jeg er kommen til det Resultat, jeg igaar angav med Hensyn til Udbyttet af en Eiendom. Jeg vil ikke anse det for rigtigt at anføre dette Regnskab specificeret her i Thinget, for at faae det specificeret ind i Rigsdagstidenden, da denne vel ikke læses af Mange; men jeg skal ikke have Noget imod at lade det komme til Offentlighedens Kundskab gennem Pressen, saaledes at det kan blive Gjenstand for al den Kritik, man maatte finde Anledning til at anvende paa det. Det har jo ikke særlig Interesse at komme udførlig ind paa Sagen i Diebliffet, da saa Mange ere fraværende. Men jeg vil dog sige til det ærede Medlem for Viborg Amts 1ste Valgkreds (Chr. Jensen), at, naar han vilde have Lønningssatserne ordnede saaledes, at ikke Andre skulde gaa den theologiske Vej end de, der føle Kald til den for Sagens egen Skyld, saa kan det let være, at man

da fik altfor Faa til at gaa den Vej. Det er jo i en temmelig tidlig Alder, at unge Menneffer maa begynde paa det Arbejde, der er at gjøre, naar de skulde naae at blive theologiske Kandidater. De raades da vistnok som oftest af Forældre eller Andre, hvis de ikke have Forældre, saa at det ikke er dem selv alene, der tage Bestemmelsen; og jeg tror ikke at gaa Nogen for nær ved at antage, at det, der bestemmer de Studerende til at gaa de forskjellige Veie, ikke blot er det indre Kald, men ogsaa Udsigten til at kunne danne sig en Levevei. Det har viist sig gennem Perioder, at, naar der er Lidet, hvor det er let at blive befordret som Theolog f. Ex., er der mange Flere, der gaa den geistlige Vej, end til andre Lidet, hvor det er vanskeligt at blive befordret, som f. Ex. i Perioden efter 1864, da saamange Præster kom her tilbage til Danmark fra Slesvig; da var det vanskeligere at blive befordret, og det havde til Følge, at der var Færre, der gif den theologiske Vej. Det, mener jeg, beviser, at der altid tages noget Hensyn til, hvilken Udsigt man har til at kunne opnaa en Levevei ved at gaa denne Vej. At stille sig det ideale Maal, at der ikke maa komme Andre end dem, der fra den tidlige Ungdom af have sølt sig kaldede dertil, tror jeg nok, vil være at sætte Maalet noget for høit. Der har fra den ærede Ordfører for Forslagsstillerne været fremsat en Anke over, at saa faa Theologer gif til Grønland og Vestindien. Efter hvad jeg tror at vide, skal det for endel have sin Grund i, at de ikke ere kjendte med de Sprog, der tales paa de paagjældende Steder. Det skal være meget vanskeligt at komme ind i det grønlandske Sprog, og, for at gaa til Vestindien, maatte man dog kunne Engelsk, og det er heller ikke Noget, der ligger særlig for Theologer. Det skal, efter hvad der er mig sagt, være Grunden til, at det er saa vanskeligt at faae Theologer til at gaa derover. Jeg vil gjøre den almindelige Bemærkning overfor den Tale, der er ført om den Uret, som i sin Tid blev øvet ved, at Sæbegaardsseierne bleve frivogne for Tiende, at denne Uret dog nok egentlig ikke saameget ramte de egentlige Tiendeydere, da de ikke kom til at give Mere, end de havde givet iforveien; men Uretten ramte nok egentlig Geistligheden, som mistede den Indtægt, den havde havt af Sæbegaardene.

Sammenligning: For at ikke det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) skal mangle Støtte for den gode Tante, han har havt om Eftergivelse af Tienden, skal jeg sige, at den Tante har min fulde Tilslutning. Jeg ønsker at eftergive Præstepengene i Kjøbenhavn og i Kjøbstæderne samt Tienden paa Landet, og det saameget mere, som Statens Finantser kunne taale det. Det er jo ogsaa blevet sagt os, at den Byrde, der i sin Tid er bleven paalagt Bondestanden,